

Representantforslag 96 S

(2013–2014)

fra stortingsrepresentantene Audun Lysbakken og Snorre Serigstad Valen

Dokument 8:96 S (2013–2014)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Audun Lysbakken og Snorre Serigstad Valen om tak på lederlønninger

Til Stortinget

Bakgrunn

Debatten om økonomiske forskjeller i befolkningen har fått ny vind i seilene de siste årene. Det har blitt publisert stadig mer forskning om skadevirkningene av økonomiske forskjeller, og internasjonale organisasjoner som Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling (OECD) og Det internasjonale pengefondet (IMF) har i økende grad tatt opp forskning og forslag knyttet til skattlegging og ulikhet.

Sentrale drivere i utviklingen med større økonomiske forskjeller er formue, arv og lederlønninger. Arv og formue, som i utgangspunktet er skeivt fordelt, bidrar til enda større skeivfordeling. Dette skyldes blant annet at avkastningen på kapital er høyere enn den økonomiske veksten. Hva man har, enten fra opparbeidet formue eller arv, blir viktigere enn ens evner. Dette er blant annet grundig dokumentert i Thomas Pikettys bok *Capital in the 21st Century*. Lederlønninger er også en grunn til økende forskjeller. Høy lønn tilsier at man har mulighet til å bygge seg opp en formue over tid, noe som igjen bidrar til ytterligere skeivfordeling av økonomiske ressurser.

Store økonomiske forskjeller er gift for et samfunn. Det er derfor viktig at staten og offentlig eide bedrifter går foran som et godt eksempel.

Forslagsstillerne foreslår at det innføres et tak på lederlønninger i staten tilsvarende statsministerens lønn og andre ytelser, og tak på pensjonsordninger tilsvarende den som gjelder for statsministeren.

Godtgjørelsene knyttet til statsministervervet utgjør en naturlig maksimalgrense for hvilket nivå lederlønninger i staten bør ligge på.

En rekke forhold må utredes i forbindelse med dette spørsmålet. En implementering av en slik maksimallønn må gjøres på ulike måter avhengig av hvilket arbeidsgiverforhold staten har overfor den enkelte arbeidsplass. Det er også viktig å understreke at inngåtte avtaler skal overholdes. Dette forslaget vil dermed kun gjelde ved forhandlinger om nye avtaler.

I forvaltningen, statsforetak og heleide statlige selskaper vil det være mulig å innføre tak på lederlønninger direkte eller gjennom generalforsamlingen der det er aktuelt. I deleide, statlige selskaper må statens utsendinger til generalforsamlingene instrueres til å stemme for de begrensningene som til enhver tid gjelder for lederlønninger.

Det er flere fordeler ved å innføre et rimelig tak på lederlønninger.

- Folks rettferdighetssans er i strid med de urimelige lederlønnsnivåene man har sett eksempler på. Dette undergraver solidariteten i samfunnet.
- Politiske partier og næringslivsledere maner ofte til moderasjon hos arbeidstakere i lønnsoppgjør. En slik retorikk må også gjelde lederlønninger, særlig i staten, der dette enklest kan styres.
- Gode ledere er ikke motivert av lønn alene. Dessuten fører store lønnsforskjeller innad i en bedrift til at ledelsen blir fjernere fra de ansatte.
- I verste fall er høye lederlønninger et sløseri med offentlige penger.

Statsministerens godtgjørelse er i dag på 1 469 831 kroner. I tillegg kommer andre naturalytelser og fordeler, samt pensjon. På oppdrag fra Sosialistisk Venstrepartis stortingsrepresentanter har Stortingets utredningsseksjon forsøkt å anslå den årlige

verdien av statsministerens pensjonsordning. De kom fram til at den årlige verdien er på om lag 600 000 kroner. Det er naturlig at også lederne i staten underlegges en maksimumsgrense på pensjon tilsvarende det gjeldende nivået på statsministerens godtgjørelse. Videre har Stortingets utredningsseksjon sett på verdien av naturalytelser som statsministeren mottar, for eksempel reise, bolig, kommunikasjonsutstyr m.m. Det må foretas en vurdering av om disse naturalytelsene skal inngå som en del av lederlønnstaket. For eksempel vil bruken av statsministerboligen ha en betydelig markedsverdi. Det er ikke gitt at dette bør inngå i en slik beregning av lederlønnstak, da statsministerboligen også fungerer som representasjonsbolig. Dette må utredes nærmere.

En maksimalgrense for ledergodtgjørelser i staten kan dermed oppsummeres som følger:

- Maksimal samlet godtgjørelse for ledere i staten og statlige bedrifter skal ikke overstige den godtgjørelsen statsministeren mottar. Naturalytelser som statsministeren mottar, kan, innenfor rimelighetens grenser, inngå i en slik beregning.
- Pensjonsordningen for ledere i staten og statlige bedrifter skal ikke overstige den årlige verdien av den pensjonsordningen som statsministeren mottar.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om maksimale tak for lederlønninger og andre ytelser i statseide selskap, statsforetak og offentlig forvaltning.
2. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om at taket på godtgjørelse, eventuelle tillegg og pensjon ikke skal være på et høyere nivå enn de ordningene som til enhver tid gjelder for statsministeren.

20. juni 2014